

Nemzetközi gazdasági kapcsolatok

PROF. DR. BACSÓ RÓBERT

DR. MOLNÁR GRÉTA

1. téma. Globalizáció és fejlődés

- Gazdasági globalizáció
- Előnyök és hátrányok
- Fejlettségbeli különbségek

Gazdasági globalizáció

- **Gazdasági globalizáció** fogalma alatt a nemzetgazdaságok összességének olyan szerves rendszerét értjük, ahol a transznacionális folyamatok eredményeképpen egy minden nemzetgazdaságot érintő tartós gazdasági együttműködés alakul ki.

Globalizációból eredő előnyök és hátrányok

Előnyök

- termelési tényezők áramlásából fakadóan megoldódik a tényező ellátottságból fakadó problémák
- Nemzetközi szakosodás felerősödése
- Lakosság életszínvonalának növekedése

Hátrányok (problémák)

- Asszimetrikus gazdasági kapcsolatok jönnek létre
- Nemzetközi tényezőáramlás egyenlőtlensége
- Korrupció és a bűnözés felerősödése
- Fosszilis energiahordozók kitermelése és a klímaváltozás

Fejlettségbeli különbségek

- A fejlettségbeli különbségeket mérhetjük a makrogazdasági mutatókkal de nem csak ezekkel.
- Fejlettség meghatározásához azonban célszerű egyéb mutatókat is bevonni a vizsgálatba, amik a problémákhoz nemcsak a nemzeti össztermék vagy a nemzeti jövedelem változása alapján közelítenek.
- Humán fejlettségi index ($0 < \text{HDI} \leq 1$)

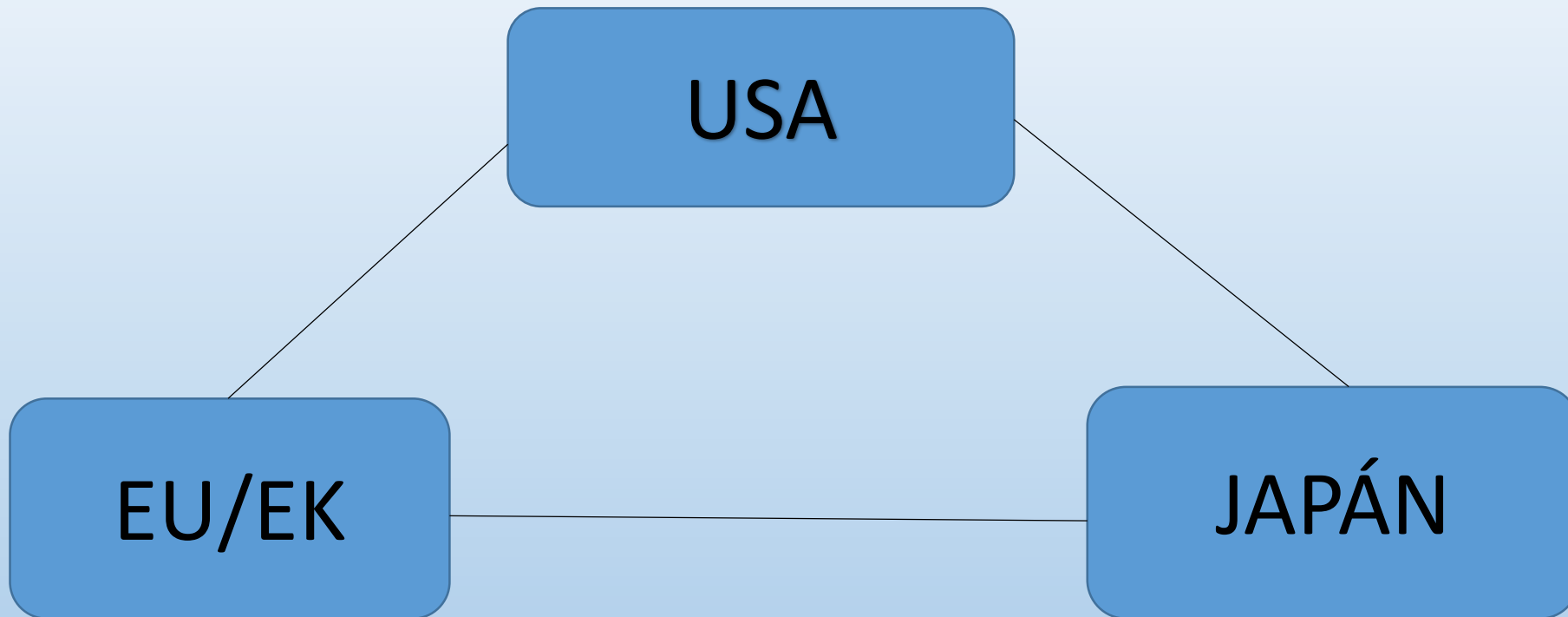
Humán fejlettségi index

- Az egy főre jutó bruttó hazai össztermék vásárlóerőparitáson számolva
- A várható élettartam
- Iskolázottság (az írni-olvasni tudó felnőtt lakosság és a beiskolázások aránya)

Országok csoportosítása fejlettségük szerint

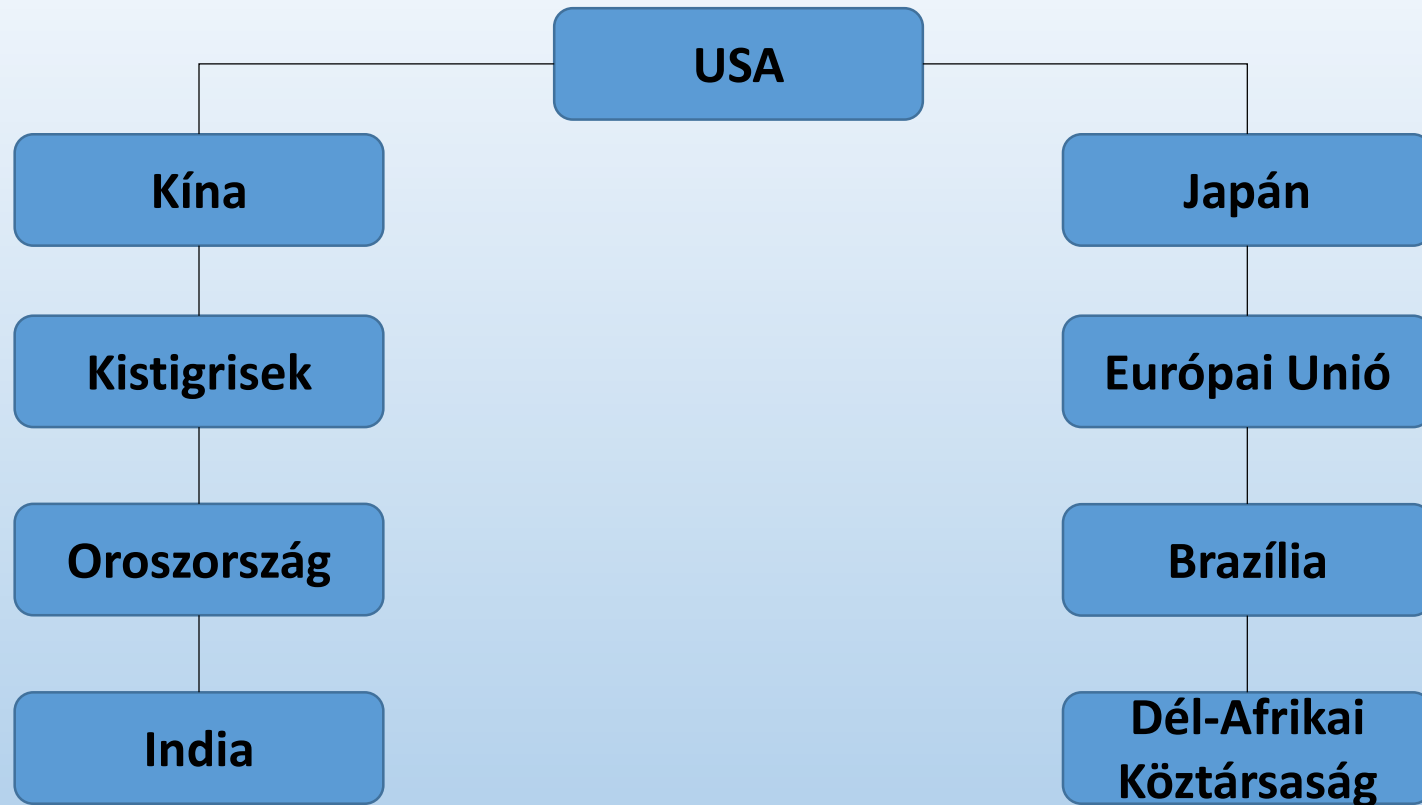
- Országokat a gazdasági, pénzügyi, humán fejlettségi mutatók, világgazdasági és világpolitikai érdekérvényesítő-képességük alapján több kategóriába sorolják.
- A két legnagyobb kategória a **fejlett és a fejletlen** országok csoportja.
- Beszélnek **centrum** és **periféria** országairól.

Centrum országok a XX. század második felében

Centrum országok a XXI. században

Fejlett-fejlődő országok

- A fejlett-fejlődő fogalmi ellentétpár ezért módosításokra, finomításokra szorul.
- **Fejlett országoknak** - az iparosodott, magas egy főre jutó nemzeti jövedelemmel rendelkező országok (EGT országai, Japán, Tajvan, Szingapúr, Dél-Korea, Ausztrália és Új-Zéland) - **északi** országok.
- A fejlett országok legfejlettebbjeit a G-7 csoportja alkotja (USA, Egyesült Királyság, Kanada, Japán, Németország, Franciaország, Olaszország)
- **fejlődő országok (harmadik világ országai) - periféria** (Afrika, Közép- és Dél-Amerika, Ázsia (Japánt kivéve) és Óceánia (Ausztráliát és Új-Zélandot leszámítva) – **déli** országok.
- **közepesen fejlett országok** - újonnan iparosodott országok (Kína, India, Brazília, Argentína, Chile, az Öböl-országok vagy Dél-Afrika).
- **átmeneti gazdaságok** - a szocialista tervgazdaságból a kapitalista piacgazdaságra váltás zajlik.
- **legkevésbé fejlett országok** - A világgazdaság legszegényebb és leggyengébb résztvevői (GDP/fő <1000\$, alultápláltság, a gyermekhalandóság, az analfabétizmus, a GDP-ben nagy mértékű a mezőgazdaság és a halászat aránya)